

การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม

Participative Administration between Home, Temples and Schools Affecting
to the Effectiveness of School under Nakhonpathom Primary Educational
Service Area Office

กัญญนันท์ สิริคุปต์ธรานนท์

Kanyanan Sirikubtharanon

วิทยาลัยทองสุข

Thongsook College

E-mail: kanyanansiri1@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 10 สิงหาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 24 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 24 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 และ (3) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหารครูและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 92 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 552 คน

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การวางแผน การติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน การพัฒนาปรับปรุง และการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตามลำดับ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและ การบริหารงานทั่วไปตามลำดับ และการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ด้านการวางแผนสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ($r = 0.79$) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผลส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($r = 0.76$) นอกนั้น

ไม่มีความสัมพันธ์กัน สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ด้านการวางแผน และด้านการติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, บ้าน วัด โรงเรียน, ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The purpose of this study was to (1) study participative Administration between home, temples and schools under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2. (2) study the effectiveness of School under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 and (3) study participative administration between home, temples and schools affecting to the effectiveness of School under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 92 primary schools under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2, with 552 respondents.

The results showed that participative administration between home, temples and schools under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at a high level. They were classified into descending order, planning, monitoring and evaluation of operations, development, updating and finding problems and causes of problems, respectively, and the efficiency of schools under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 in overall was in high level. Sort by descending order is academic administration. budget administration human resources administration, general administration, respectively, The relationship testing found that participatory administration using planning strategies related with the efficiency of the school academic administration ($r = 0.79$) and participative administration affecting to the effectiveness of school under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 in the budget administration aspect ($r = 0.76$). Conclusions that participative administration effectiveness of schools under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 in academic administration aspect and budget administration aspect affecting to the effectiveness of school under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2.

Keyword: participative, home temples and schools, effectiveness

1. บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยในอดีตตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นการจัดการศึกษาโดยชุมชนหรือท้องถิ่นมีวัดเป็นศูนย์กลางสำคัญของการจัดการศึกษาการถ่ายทอดความรู้โดยพระสงฆ์เป็นหลักรวมทั้งผู้อาวุโส บิดามารดา ปรชาญชาวบ้าน ช่างฝีมือ เป็นต้น ได้ร่วมกันทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนความรู้ต่างๆ แก่บุตรหลานของตนเองด้วยจึงเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เยาวชนไทยสมัยก่อนจึงได้รับทั้งภูมิธรรม

และภูมิปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากวัด หรือพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เก่าแก่เคียงคู่มากับชาติไทยเป็นรากฐานของระบบจริยธรรมของสังคมไทยที่เป็นที่ยอมรับยึดถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานกันต่อๆ มา ด้วยเหตุนี้วัดและบ้านจึงมีบทบาทอย่างสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ได้ช่วยพัฒนาชีวิตและสังคมไทยในอดีต (เยาวภา ประคองศิลป์, 2551: 1)

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2464 ในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงเกิดรูปแบบของการให้การศึกษาแบบใหม่ในระบบโรงเรียนซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง นโยบายและหลักสูตรกระทรวงจะเป็นผู้สั่งการลงมาตามลำดับขั้นตอนจนถึงระดับสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาในลักษณะเช่นนี้ดำเนินต่อมาจนถึงปัจจุบันโดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดมาตรฐานการศึกษาที่เป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศและเน้นการส่งเสริมความรู้สมัยใหม่ จึงทำให้ละเลยความเป็นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชีวิตจริงจึงไม่สอดคล้องกับชีวิตในโรงเรียน สังคม วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมที่เคยผูกพันกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนก็เปลี่ยนแปลงไป (เยาวภา ประคองศิลป์, 2551: 1)

การบริหารสถานศึกษาของไทยในปัจจุบัน(ทิวต์ถ์ ศรีดำรงค์,2558:41) ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านของหลักการ ความมุ่งหมาย แนวนโยบายและแนวทางในการบริหาร เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ เหมาะแก่กาลเวลาและบริบทของสังคมไทย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไปคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หากต้องการประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาให้ครอบคลุมให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้ดีขึ้นนั้น จึงควรประเมินผลการบริหารงานทั้ง 4 ด้านเข้าด้วยกัน (ยุกตพันธ์ หวานฉ่ำ, 2555: 25) ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดีของชาติ การบริหารการศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ดีขึ้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่อนาคตที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติในปัจจุบันจึงจำเป็นที่จะพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความร่วมมือของบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูที่จะต้องขับเคลื่อนพลังการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมรูปแบบใหม่ คือ การบริหารแบบบวร คำว่า “บวร” ไม่ได้มีความหมายตามพจนานุกรมไทยที่แปลว่า ประเสริฐ, ล้ำเลิศ เท่านั้น แต่มันมีที่มาจาก “บ” คือ บ้าน

บ้านที่มีชาวบ้าน มีคนอาศัยอยู่ผู้ที่จะสืบสานวัฒนธรรม ศาสนา และซึมซับคำสอนจากพระสงฆ์ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้พระพุทธศาสนาได้ยั่งยืนยาวนานอย่างถึงแก่นแท้ “ว” คือ วัด วัดที่มีพระสงฆ์ ผู้ที่อาสาจะละกิเลสทางโลกมาศึกษาพระธรรม เพื่อเผยแผ่หลักพุทธศาสนาให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงการดำรงชีวิตอย่างสงบ เป็นสุข และ “ร” คือ โรงเรียน เดิมทีแหล่งที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ นั่นคือวัด ต่อมาได้แยกออกมาเป็นโรงเรียนที่เป็นสถานที่ให้การศึกษาโดยตรงต่อทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งปัจจุบันยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ยังมีชื่อวัดเป็นชื่อโรงเรียนอยู่ ดังนั้น คำว่า “บวร” จึงไม่ใช่เพียงคำประกอบที่ใช้เรียกสถานที่ต่างๆ เท่านั้นมันมีที่มาถึงสังคมที่เกื้อกูล ส่งเสริม ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในวงเวียนสังคมนั้นๆ ความเจริญที่แท้จริงของสังคมที่จะมีความสุข จึงจะสมบูรณ์แบบ

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษาแห่งชาติ ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ การศึกษาที่มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรต่างๆ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ (มาตราที่ 8 และ 9) จากหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษานี้ แสดงถึงการให้ความสำคัญแก่ชุมชนที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้นและหลักการดังกล่าวมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นในมาตรา 40 ที่กำหนดให้มีกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระสงฆ์และ/หรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ แม้ว่าปัจจุบันพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในด้านต่างๆ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ค่อยมีความชัดเจนในบทบาทและการดำเนินงานมากนักแต่ก็ส่งผลให้ชุมชนและโรงเรียนจำเป็นต้องหันกลับมาทบทวนบทบาท หน้าที่และความสำคัญซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่ง

โรงเรียนมีบทบาทในการสร้างเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกันชุมชนก็มีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแง่ของการเป็นแหล่งเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของสังคมและภาระหน้าที่ที่จะให้การอบรมกล่อมเกลากลับสมาชิกในสังคมซึ่งรวมถึงเยาวชนด้วยเพื่อให้รู้จักกฎเกณฑ์ แบบแผนของสังคมในวิถีชีวิตที่เป็นจริง เพื่อให้เยาวชนรู้จักบทบาทของตนเองและผู้อื่น ในประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ อุทัย ดุลยเกษมและอรศรีงามวิทยาพงศ์(เยาวภา ประคองศิลป์, 2551:2) ที่เสนอแนวคิดเรื่องกระบวนการศึกษาของชุมชน มีส่วนสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนว่า ฐานการเรียนรู้ แหล่งให้การศึกษาเรียนรู้ มีอยู่รอบตัวทั้งในครอบครัว ในชุมชน ในวัด ในเมือง ในธรรมชาติ ฯลฯ เช่นเดียวกับผู้ให้การเรียนรู้มีมากมายหลากหลาย ทั้งพ่อ แม่ ปู่ย่าตายาย พี่ป้า น้าอา เพื่อนพระ นักบวช ผู้นำศาสนา ครูช่าง พ่อค้า หมอพื้นบ้าน แม้กระทั่งต้นไม้ สัตว์ป่าสัตว์เลี้ยง ฯลฯ เป็นกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในวิถีชีวิตของบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ มีผลให้บุคคล (เด็ก) ส่งสมความรู้ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ในเรื่องต่างๆ จนสามารถดำรงชีวิต และเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชนได้รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ตนเรียนรู้ไปสู่ผู้อื่นด้วย ขณะเดียวกันความเข้มแข็งของชุมชนก็ขึ้นอยู่กับค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ที่สมาชิกในสังคม ชุมชนยึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่ง ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมแบบร่วมมือและหลักของการอยู่ร่วมกันของผู้คน ในสังคมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ นำมาซึ่งความสงบสุขของชุมชนโดยสังคมนึงๆ ถ้าโรงเรียนกับบ้านรู้กันและร่วมมือกัน เช่น โรงเรียนสั่งสอนแนะนำ หรือพูดอะไร บ้านและวัดเสริม ขยายเน้นย้ำในเรื่องนั้นได้ บ้านและวัดแนะนำเอออย่าง พูดอะไร เด็กไปโรงเรียนก็ถามเพิ่มเติมได้หรือโรงเรียนก็อาจเอามาชี้แจงเสริมขยายเน้นย้ำได้ โดยที่ทั้งทางโรงเรียน บ้าน และวัดได้มีส่วนร่วมอยู่ในระบบจริยศึกษาอย่างกลมกลืนเป็นอันเดียว แต่ถ้าโรงเรียนใช้ระบบจริยธรรมแตกต่างออกไป ใช้คำศัพท์ถ้อยคำคนละอย่าง นอกจากบ้านและวัด หรือชุมชนอื่นทั้งหมดจะช่วยเหลือ เสริมต่ออะไรก็ไม่ได้ และเด็กไม่สามารถรับเอาประโยชน์ที่พึงได้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนแล้ว โรงเรียนก็จะทำงานของตนไปแต่เพียงลำพังผู้เดียวโดดเดี่ยว แยกแยกจากชุมชน เข้ากับชุมชนไม่ได้ หรืออาจถึงกับขัดแย้งกัน ผลสุดท้าย คือ จริยศึกษาที่ล้มเหลว มองในวงกว้างก็คือสภาพที่การศึกษาในโรงเรียนกับวิถีชีวิตชุมชนนอกโรงเรียนไม่กลมกลืนไม่เกื้อกูลกันโรงเรียนไม่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและไม่ไปด้วยกันกับชุมชน

การบริหารการศึกษาในรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยใช้กลยุทธ์ “วัด-บ้าน-โรงเรียน” หรือที่เรียกว่า “บวร” กลับมาสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง เป็นรูปแบบที่ชุมชนเป็นผู้ร่วมคิดร่วมออกแบบ ทั้งหลักสูตรเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมองเป้าหมายหลักไปที่ผู้เรียน คือ “เด็ก” และพยายามจะสร้างสรรค์ความสุขให้กับการเรียนรู้ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้มากกว่าการก้าวหน้าทางความรู้เพียงอย่างเดียว มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองผู้เรียนเป็นหลัก นำทั้งความรู้ของภูมิปัญญาชุมชนมาบูรณาการกับความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สองศรี แสงศรี (2555: 10) ที่ได้ศึกษารูปแบบการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน โดยศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน โดยนักเรียนได้เรียนรู้อย่างบูรณาการจากกระบวนการเรียนรู้คู่ปราชญ์ โดยเอาวิถีและภูมิปัญญาเป็นตัวตั้ง ทำให้เรียนรู้สิ่งรอบตัวที่สนุกมีชีวิตชีวา ได้เรียนหลายๆ วิชาไปในคราวเดียวกัน ที่สำคัญเป็นวิชาที่เชื่อมโยงกับชีวิต ไม่แยกขาดเป็นรายวิชา มีการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความผูกพันใกล้ชิดกับครู คุณภาพและพฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้น มาโรงเรียนเข้าชั้น คุณแลรับผิตชอบทำความสะอาดโรงเรียนทุกวัน มีนิสัยอดออม นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนโดยการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2552 ผลการทดสอบ LAS ป.2 และ ป.5 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของเขตพื้นที่การศึกษา และคะแนน O-net และ NT อยู่ไม่เกินอันดับที่ 5 ของเขตพื้นที่การศึกษาปี พ.ศ. 2554 ผล O-net วิชาคณิตศาสตร์ มีนักเรียนสอบได้ 90 คะแนน จาก 100 คะแนน เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลดีต่อชุมชน คือ คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ลูกหลาน ได้ร่วมพัฒนาโรงเรียนจนเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน ส่วนผลดีต่อครูนั้น ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการทำหลักสูตร มีทักษะในการบูรณาการการเรียนรู้อัน และเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้อันเข้าสู่หลักสูตรแกนกลาง และผลดีต่อโรงเรียน คือ โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นหลายเรื่อง เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้อันที่หลากหลาย มีบทเรียนที่สนุกสนานครบถ้วนทั้งวิชาการและความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เพื่อที่จะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างรอบด้านให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป
5. การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ด้านการวางแผน และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล

4. ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งที่ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ตัวอิสระ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ประกอบด้วย 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การติดตามและประเมินผล 5) การพัฒนาปรับปรุง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคลและ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 121 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหารครูและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 92 โรงเรียน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610 อ้างถึงใน ธีรฤทธิ เอกะกุล, 2543: 21) และกำหนดผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหาร 1 คน ครู 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 6 คน ดังนั้น จะมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 552 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้บริหาร กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sample) โรงเรียนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 92 คน

3.2 ครู กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 4 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 368 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

3.3 คณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sample) โรงเรียนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 92 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

4. ขอบเขตพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด

5.3 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบดูความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

6. ผลการศึกษา

6.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

6.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การวางแผน ลำดับที่ 2 คือ การติดตามและประเมินผล ลำดับที่ 3 คือ การดำเนินงาน ลำดับที่ 4 คือ การพัฒนาปรับปรุงและลำดับสุดท้าย คือ การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

6.2.1 ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การเข้าร่วมพูดคุยในสาเหตุของการเกิดปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหา ลำดับที่ 2 คือ การเข้าร่วมเสนอแนะปัญหาความต้องการในการหาแนวทางการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการชุมชนและวัดในการค้นหาลักษณะและสาเหตุของปัญหาการบริหารสถานศึกษาร่วมกัน ลำดับที่ 4 คือ การเข้าร่วมค้นหาสาเหตุของการบริหารสถานศึกษาในแล้วเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีการแก้ไขต่อไป และลำดับสุดท้าย คือ การเข้าร่วมพูดคุยประชุม ปรึกษาหารือกับหน่วยงานของทางราชการเมื่อมีการประชุมที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

6.2.2 ด้านการวางแผนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาการวางแผนการบริหารสถานศึกษากับวัดและชุมชน ลำดับที่ 2 คือ วัดและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้แผนการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ การเป็นผู้จัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารสถานศึกษาร่วมกัน และลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนสนับสนุนทรัพยากรในการวางแผนบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

6.2.3 ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมในการประสานการดำเนินการระหว่างวัด ชุมชนกับและโรงเรียนในการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ การได้รับการประสานการดำเนินการบริหารสถานศึกษาจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ลำดับที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการสั่งการในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาและลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนส่งเสริม/สนับสนุน/กระตุ้นให้มีการดำเนินการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

6.2.4 ด้านการติดตามและประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ การมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณในการดำเนินการบริหารสถานศึกษา ลำดับที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาและลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

6.2.5 ด้านการพัฒนาปรับปรุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนปรับปรุงและปรับปรุงการดำเนินงานตามผลการประเมิน ลำดับที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการติดตามและประเมินคุณภาพการศึกษาและนำผลการประเมินมาปรับปรุง ลำดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาโดยการทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม ลำดับที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการ

เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาตามผลการประเมิน และลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการวางแผนงานครั้งใหม่เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

6.3 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ การบริหารงานวิชาการ ลำดับที่ 2 คือ การบริหารงานงบประมาณ ลำดับที่ 3 คือ การบริหารงานบุคคล และลำดับสุดท้าย คือ การบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

6.3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 คือ สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนตามลำดับ

6.3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการกำหนดแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาวของสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ลำดับที่ 4 คือ สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาการจัดหาเงินงบประมาณ และการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการจัดทำ ระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์การจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา ตามลำดับ

6.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีการแจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงานมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ลำดับที่ 4 คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคนให้เหมาะกับภารกิจของสถานศึกษาและลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดี ความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

6.3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ

สถานศึกษาวางแผน และออกแบบระบบงานธุรการตาม ขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการจัดหาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้บริการงานทางการศึกษาด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ลำดับที่ 4 คือ สถานศึกษามีการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์แก่สาธารณชน และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณชนตามลำดับ

6.4. การทดสอบความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นรายคู่ ด้วยค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) และหาระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนด้านการวางแผน ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ ($r = 0.79$) และ การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($r = 0.76$) นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

6.5 การวิเคราะห์การส่งผลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาสามารถเขียนเป็นสมการดังนี้

$$\text{Standardized } \hat{Y} = 0.491 X_1 + 0.251 X_2$$

เมื่อ $\hat{Y}$ = ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

X_1 = ด้านการวางแผน

X_2 = ด้านการติดตามและประเมินผล

ดังนั้น จะต้องทดสอบสมการความถดถอยของ การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ว่าเป็นจริงหรือไม่ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนด้านการวางแผน = 0.491

2. ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนด้านการติดตามและประเมินผล = 0.251

แสดงให้เห็นว่ามีข้อมูลเพียงพอที่จะสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนด้านการวางแผน และด้านการติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนโดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นด้านแผนงาน

โครงการ งบประมาณ บุคลากร และความต้องการ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเกิด ประโยชน์มากที่สุด ลดความเสี่ยงด้านผลกระทบต่างๆ

7.2 ควรส่งเสริมและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้วัด และ ชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้นและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่ม เพราะเป็นการ กระตุ้นให้หมู่บ้านมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม เห็นความสำคัญในตนเองที่จะร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว

7.3 ควรส่งเสริมให้วัดและประชาชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำ ผลการประเมินเป็นแนวทางในการนำไปใช้และปรับปรุงใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). **สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพร.

เชาวรัตน์ โทณผลิน. (2550). **ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน**

โรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิศารัตน์ ศิลปเดช. (2542). **เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

บุญเรียง ขจรศิลป์. (2542). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.

สมยศ นาวิการ. (2539). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร หน่วยที่ 7-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2539). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.